

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่คนส่วนใหญ่มักจะมุ่งความสนใจไปที่กลุ่มผู้ผลิตผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติด โดยเฉพาะผู้เสพยาเสพติดที่เป็นเยาวชน ซึ่งเป็นผู้เสียหายโดยตรงจึงทำให้ ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ครู ผู้ปกครอง องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน ตลอดจนสื่อมวลชนต่างก็ให้ความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะการพยายามสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชนให้มีชีวิตที่คั่งงามห่างไกลจากยาเสพติด ซึ่งต้องระมัดระวังทั้งในเรื่องของการสรรหาวิธีการและเลือกเฟ้นเนื้อหา ข้อความที่เข้าถึงเยาวชนได้ตรงจุด ทั้งนี้เพราะเด็กและเยาวชนนั้นจะมีลักษณะพิเศษ เช่น ไม่ชอบให้ใครว่ากล่าวตักเตือนตรง ๆ โดยเฉพาะผู้ใหญ่ แต่จะรับข่าวสารข้อมูลได้มากขึ้นถ้าเยาวชนด้วยกันเป็นผู้ให้ข่าวสารข้อมูลนั้นหรือตนเองเป็นผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสาร และจากสถานการณ์ของสังคมไทยปัจจุบันเยาวชนได้เจริญเติบโตขึ้นมาพร้อมกับการเปลี่ยนทางสังคมส่งผลให้บุคคลต้องดิ้นรนแสวงหาความสุข ความต้องการในหลากหลายรูปแบบเป็นผลให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งปัญหาการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม อาชญากรรม ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นตามทิศทางของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและกระแสสังคมของประเทศ ปัญหายาเสพติดถือได้ว่าเป็นปัญหาที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและเยาวชน จากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสังคมไทยยังไม่ได้ส่งผลกระทบต่อผู้เสพยาเองเท่านั้น แต่หมายรวมถึง ครอบครัว พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง และชุมชนด้วย จากสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรมในปี พ.ศ. 2551 จำนวนคดีในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำแนกตามประเภทของยาเสพติด พบว่า การกระทำความผิดในคดียาบ้า มีปริมาณเด็กและเยาวชนกระทำความผิด ร้อยละ 58.44 คดีสารระเหยมีปริมาณเด็กและเยาวชนกระทำความผิดร้อยละ 13.44 คดีกัญชามีปริมาณเด็กและเยาวชนกระทำความผิดร้อยละ 12.91คดี กระทั่งมามีปริมาณเด็กและเยาวชนกระทำความผิดร้อยละ 11.44 และคดีความมีปริมาณเด็กและเยาวชนกระทำความผิดร้อยละ 2.46 ซึ่งหากเปรียบเทียบกับฐานความผิดในคดีอื่น ๆ จะพบว่า คดีในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมีปริมาณเป็นอันดับที่ 2 คือมีจำนวน 11,207 คดี โดยมีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเป็นอันดับที่ 1 คือ 12,658 คดี (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2552 : ออนไลน์) จากสถิติจะเห็นว่าคดียาเสพติดมีปริมาณที่มากเป็นอันดับต้น ๆ ของจำนวนคดีทั้งหมดที่เยาวชนกระทำความผิด ทั้งนี้สาเหตุสำคัญที่

ทำให้ปริมาณการกระทำความผิดด้านยาเสพติดมีจำนวนที่มากขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดมีจำนวนมากขึ้น โดยเราไม่สามารถตัดวงจรของการค้ายาเสพติดได้ เนื่องจากขบวนการค้ายาเสพติดมีกลุ่มนายทุน กลุ่มผู้มีอิทธิพลหนุนหลัง จึงทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดไม่สามารถที่จะหมดสิ้นไปจากสังคมไทยได้ ประกอบกับมีกลุ่มผู้หนุนหลังและผู้ที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นข้าราชการและนักธุรกิจรวมอยู่ด้วย อีกทั้งการผลิตยาเสพติดยังสามารถที่จะผลิตได้ง่าย มีต้นทุนวัตถุดิบราคาถูก ผลิตง่ายและมีผลกำไรค่าตอบแทนที่สูง (เอกรินทร์ วรรณเวช. 2552 : 3)

ปัญหาเสพติดจึงมิใช่ปัญหาเฉพาะของคนใดคนหนึ่ง หรือสังคมหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นปัญหาของทุกคนในสังคมทั้งภาครัฐและเอกชนที่ต้องร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง ซึ่งปัจจุบันปัญหาเสพติดมีความรุนแรงและขยายตัวเพิ่มมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมยุคพัฒนา ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐและเอกชนได้เข้ามาร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายู่หลายหน่วยงานก็ตาม แต่การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสังคมมีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น โดยกลุ่มประชากรที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งนับได้ว่าเป็นการสูญเสียทรัพยากรด้านกำลังคนของประเทศชาติอย่างน่าเสียดาย และด้วยสภาพปัจจุบันของท้องถิ่น นักเรียน เด็กหรือเยาวชนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากกฎระเบียบของสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะความประพฤติ สภาพความเป็นอยู่ทางสังคม และลักษณะประจำตัวของบุคคลที่กระทำ หรืออีกนัยหนึ่งคือองค์ประกอบทางสังคม ภาวะความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตามค่านิยม บรรทัดฐานที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัย ความเชื่อ เหตุจูงใจต่างๆ ที่ค่อยๆ ก่อตัวขึ้นในชีวิตและความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด กระทำพฤติกรรมในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ มีพฤติกรรมที่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีศีลธรรมอันดีงามของส่วนรวม ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมของสังคมที่มีสิ่งยั่วยุ โดยเฉพาะยาเสพติดซึ่งเป็นอันตรายสำหรับบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเขาเหล่านั้นจะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ ซึ่งด้วยเหตุผลต่างๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามขึ้นมาได้เช่นกัน

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้การช่วยเหลือผู้ที่กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดี และกลับเข้ามาสู่สังคมของคนดีได้อย่างปกติสุข โดยมีความจำเป็นที่หลายๆ ฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ เพราะตระหนักดีว่าการกระทำความผิดเป็น โรคภัยชนิดหนึ่งที่สามารถจะรักษาให้หายขาดได้ ผู้วิจัยในฐานะประชาชนคนหนึ่ง ในสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไข จึงมี

ความสนใจที่จะดำเนินการหาแนวทาง มาตรการที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาวิธีการบำบัด แก้ไข ปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคดียาเสพติด เพื่อหามาตรการป้องกันและลดปริมาณปัญหา การใช้สารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ประกอบกับสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการ ป้องกันปัญหาการกระทำความผิดคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ในการศึกษาค้นคว้า นี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามโดยวิธีการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยตรง โดยกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์นั้น เป็นผู้ที่ใช้ยาเสพติดและกระทำความผิด คดียาเสพติด โดยถูกส่งเข้ารับการฝึกและอบรม ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยเชื่อว่าผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำมาซึ่งประโยชน์เพื่อใช้ ร่วมกันในกระบวนการแก้ไขปัญหาคดีเด็กและเยาวชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและสังคม ส่วนรวมได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระทำความผิดคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนศูนย์ ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิธีการป้องกันการกระทำความผิดคดียาเสพติดของ เด็กและเยาวชนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนใช้สารเสพติด ผล ที่ได้นำไปสู่การกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาการกระทำความผิดคดียาเสพติดของเด็กและ เยาวชน ผลลัพธ์ที่ตามมาคือ ทำให้เราทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระทำความผิดคดี ยาเสพติดของเด็กและเยาวชน และหากเราไม่ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยอาจจะทำให้ มีจำนวนเด็กและ เยาวชนเข้าสู่วงจรการกระทำความผิดคดียาเสพติดในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา
 - 1.1 ศึกษาปัจจัยของปัญหาการกระทำความผิดคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนศูนย์ ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา

1.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิธีการป้องกันการกระทำคามผิดคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา

2. ด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาคณะเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา เป็นระยะเวลา 5 เดือน

3. หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์ ได้แก่ เยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจะศึกษาเฉพาะพฤติกรรมการใช้สารเสพติด และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของเยาวชน

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา จำนวน 80 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา กระทำคามผิดคดียาเสพติด จำนวน 5 คน ที่ใช้สารเสพติดและเข้ารับการฝึกและอบรม ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

4.2.1 เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติด

4.2.2 เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องตรงตามความต้องการของผู้วิจัย

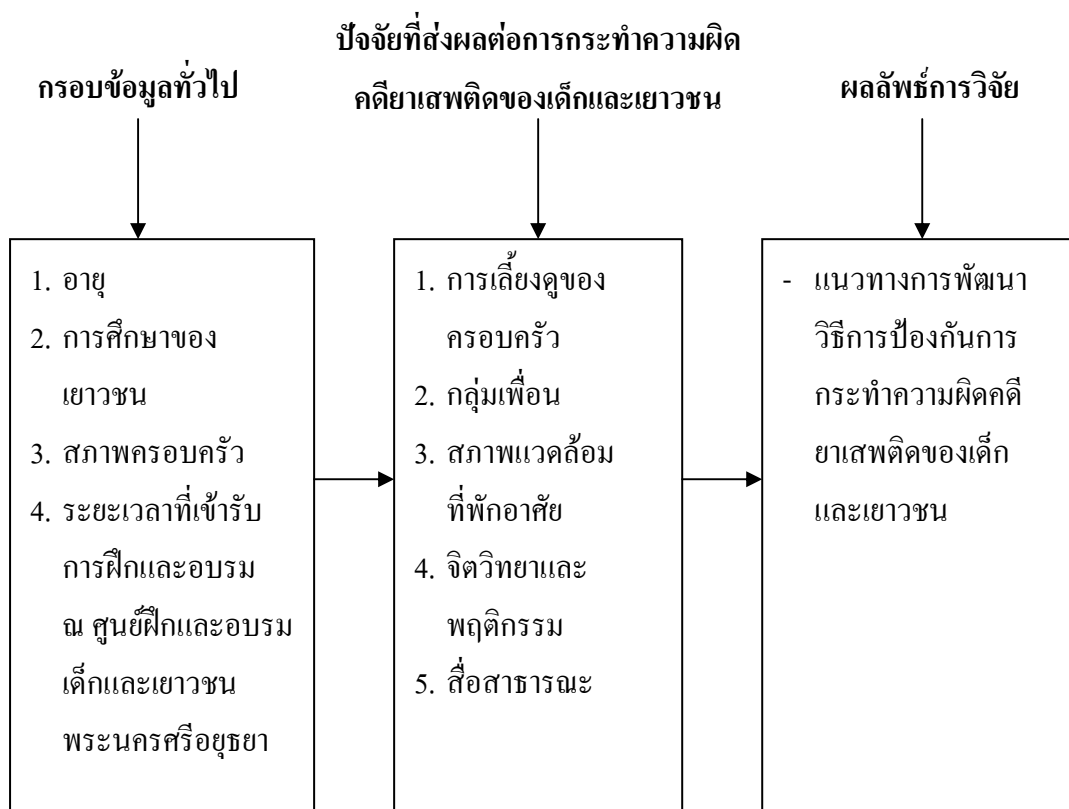
4.2.3 เป็นผู้ที่เข้ารับการฝึกและอบรม ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป

4.2.4 เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา เป็นตัวแทนในการให้ข้อมูล

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ยาเสพติดเป็นมหันตภัยร้ายที่กำลังคุกคามเด็กและเยาวชนไทยซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกายของผู้เสพ ครอบครัวผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติเป็นอย่างมาก ดังนั้น การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำคามผิดในคดียาเสพติด จะสามารถใช้เป็นแนวทางช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองของเด็กและเยาวชนที่ยังไม่ได้

กระทำความผิดคดียาเสพติด ประกอบกับมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังปรากฏตามภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ยาเสพติด หมายถึง ยาเสพติดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2534 โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - 1.1 ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
 - 1.2 วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
 - 1.3 สารระเหยตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิด หมายถึง การเลี้ยงดูของครอบครัว กลุ่มเพื่อน สังคมชุมชนที่พักอาศัย สื่อสาธารณะ จิตวิทยาและพฤติกรรม

3. แนวทางการพัฒนา หมายถึง กระบวนการในการนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาการจัดทำแผนงานการป้องกันปัญหาการกระทำความคิดคิดติยาเสพติดของเด็กและเยาวชน

4. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน หมายถึง สถานที่ที่ใช้ควบคุม กังขัง จำกัดพื้นที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ นับจากวันที่ศาลพิพากษาตัดสิน

5. การฝึกและอบรม หมายถึง วิธีการ หรือกระบวนการในการดำเนินงานอย่างมีระเบียบแบบแผนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อบำบัดแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่และวิทยากร เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีกำลังใจในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ในสังคม

6. สภาพแวดล้อมที่พักอาศัย หมายถึง สังคม ชุมชน สภาพแวดล้อมที่พักอาศัยของเยาวชน

7. เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบสี่ปีบริบูรณ์

8. เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

9. ผู้กระทำผิด หมายถึง บุคคลที่ต้องโทษ ถูกควบคุมตัวซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์นับจากวันที่ศาลพิพากษาตัดสิน และได้รับการคัดเลือกจำแนกตามหลักเกณฑ์ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้เข้ารับการฝึกและอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

10. สภาพครอบครัว หมายถึง รูปแบบครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่อันได้แก่ พ่อ – แม่อยู่ด้วยกัน พ่อ – แม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน พ่อ – แม่หย่าร้าง แยกทางกัน พ่อหรือแม่แต่งงานมีครอบครัวใหม่ พ่อหรือแม่เสียชีวิต เด็กและเยาวชนไม่ได้พักอาศัยอยู่กับพ่อ - แม่

11. การเลี้ยงดูของครอบครัว หมายถึง วิธีการดูแล เอาใจใส่ เลี้ยงดูเด็กและเยาวชนของพ่อ – แม่ ผู้ปกครอง

12. กลุ่มเพื่อน หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่เด็กและเยาวชนมีความใกล้ชิดสนิทสนม มีการแสดงพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

13. จิตวิทยาและพฤติกรรม หมายถึง ความเชื่อ เจตคติ แรงจูงใจ ที่นำไปสู่การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนในรูปแบบต่างๆ

14. สื่อสาธารณะ หมายถึง สิ่งที่แสดงข้อมูลต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์ บอกกล่าว ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อันได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ อินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ป้ายประกาศ โฆษณาประชาสัมพันธ์ และสื่อบุคคล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน
2. ตระหนักถึงความจำเป็น เร่งด่วนในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาคาการใช้สารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในปัจจุบัน
3. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะได้มาซึ่งแนวทางการพัฒนาการป้องกันปัญหาการกระทำ ความผิดคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะได้นำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป